

MARIO KOVAČ

Mali korak za klauna, ali veliki za cirkus

C21: Godišnjak hrvatske cirkuske produkcije 2021.

Društvo umjetnika suvremenog cirkusa i Nacionalna cirkuska platforma
Zagreb, 2022.

Novocirkuska scena živa je i aktivna u Hrvatskoj, a ponajviše u Zagrebu, već više od dva desetljeća, no još uvijek njezini akteri s pravom imaju osjećaj kao da ih kazališno-izvedbena struka nikad nije posve prihvatila. Čak i kad se neka od predstava s naglašenim novocirkuskim „štihom“ uspije probiti u službeni program nekoga od domaćih kazališnih festivala, sveprisutan je osjećaj „fige u džepu“ koji spram svojih neakademske kolega šire neki snobovski nastrojeni kazalištarci i kazalištarke. Stoga treba pohvalno gledati na činjenicu da su se umjetnici i umjetnice skloni tom izričaju okupili u Društvo

umjetnika suvremenog cirkusa te da na taj način pokušavaju pribaviti svojoj umjetničkoj formi zasluženi dignitet i kredibilitet.

Jedan od važnijih iskoraka u tom smjeru izdavanje je *Godišnjaka suvremenog cirkusa i ulične umjetnosti* koji tako postaje prvi pokušaj sustavnog bilježenja rada pripadajućih skupina i pojedinaca, čime se stvaraju uvjeti da aktivnost i rad scene ostanu trajno arhivirani i dostupni sadašnjim i nadolazećim generacijama umjetnika, producenata, teatrologa, pedagoga i kulturnih djelatnika u Hrvatskoj, pa i šire. Godišnjak (s nešto više od sto stranica) sadrži pregled

produkcije suvremenog cirkusa i ulične umjetnosti (predstave, performansi, improvizacije te ostali interdisciplinarni i slobodni formati), distribucijskih programa (festivali i manifestacije), edukacijskih programa (radionice, poduke i *masterclass* usavršavanja) te programe međunarodne suradnje i programa humanitarnog karaktera provedenih u 2021. godini.

Sam godišnjak podijeljen je u pet cjelina, od kojih je prva i najopsežnija ona koja ga otvara, a posvećena je produkciji premijernih i repriznih naslova pripadajućih skupina i pojedinaca iz cijele Hrvatske. Predstavljeno je desetak cirkuskih kolektiva s tridesetak produkcija različitih formi. Svaka produkcija zasebno je predstavljena na dvije stranice, od kojih je na prvoj uglavnom atraktivna fotografija, a na drugoj kraći sinopsis ili koncept izvedbe i iscrpni pripadajući produkcijski podaci koji obuhvaćaju sve autore i izvođače te je naveden datum premijerne izvedbe uz još neke specifične produkcijske detalje.

Druga cjelina godišnjaka je podjednako opsežna, a posvećena je festivalima, manifestacijama i srodnim projektima u Hrvatskoj i šire. Uz međunarodne i međugradske partnerske projekte, ta cjelina predstavlja, prema identičnom dvostraničnom modelu kao i prva cjelina, i rezidencijalne programe te ostale srodne projekte, poput *Noći cirkusa*, *Open stage programa* i *Cirkviza – kviza znanja*, kojemu je svrha educirati korisnike o cirkuskoj povijesti.

Treća cjelina bavi se programima edukacije i *masterclassova*, ali vrlo šturo, pružajući nam tek popis i kontakte putem kojih se zainteresirani mogu informirati o njima.

No zato je četvrta cjelina godišnjaka, naslovljena *Cirkus u drugim medijima*, zanimljivija, jer nam pruža saznanja o filmskim, radijskim i muzejskim projektima koji se bave temama cirkusa i ulične umjetnosti.

Peta cjelina posvećena je radu s ranjivim skupinama; daje uvid u rad Crvenih nosova, medijski i terenski aktivne skupine klaunova doktora koja svojim gostovanjima po bolnicama daje terapijski doprinos ozdravljanju brojnih malih pacijenata. Uz njih, u toj cjelini godišnjaka prate se slični projekti koji se aktivistički provode po školama i zatvorima te se rezimiraju i česta gostovanja umjetnika na potresom pogođenim područjima, kad su također dali svoj doprinos u olakšavanju teške situacije djeci i odraslima.

Ovaj uistinu vrijedan godišnjak zatvara adresar u kojem su abecednim redom navedeni svi aktivni novocirkuski kolektivi i skupine, s pripadajućim kontaktima i poveznicama na mrežne stranice. Zaključno, godišnjak je ostvario svoju primarnu funkciju i službeno stavio kolege koji se bave dotičnim žanrom na mapu hrvatskoga kazališnog i izvedbenog svijeta. Nadajmo se da će i strukovni „nevjerni Tome“ odbaciti predrasude, kakve su svojedobno gajili snobovski im prethodnici spram kazališta za djecu ili lutkarskog kazališta, te ih prihvatiti u veliku i šarenu kazališnu obitelj širom raširenih ruku.